

jeg saa maa sige, at misunde Ministeriet den Myndighed, som § 9 giver. Men som sagt, draget op til den Højde, som det ærede Medlem gjorde, er Spørgsmaalet større, end dette Lovforslag egentlig giver Anledning til, og jeg vil derfor heller ikke komme nærmere ind paa det, fordi en Debat om det maatte kunde være til Skade for Lovforslagets Behandling og Fremme.

Efter at have fjernet disse Spørgsmaal som ikke foreliggende, vender jeg derfor tilbage til og vil dvæle noget ved de Indvendinger, den Kritik, som paa enkelte Punkter er rejst mod Lovforslaget. Hovedbetydningen af Lovforslaget lægger jeg ikke ganste paa det samme Punkt som det ærede Medlem for 11te Kredts (Th. Nielsen), nemlig i §§ 6 og 7 om Eksamens Henlæggelse til Seminarierne. Jeg lægger mere i Overensstemmelse med det ærede Medlem, som først havde Ordet, Hovedtanken fortrinsvis i det, at det sikres, at de vordende Lærere ere uddannede praktisk, at de have faaet en Uddannelse i praktisk Undervisningsdygtighed, som giver nogen Garanti for, at de træde ud i Livet og deres Virksomhed med de fornødne Forudsætninger. Det betragter jeg som Hovedtanken, og jeg er ført til den — skønt jeg i høj Grad anerkender den bestaaende Eksamenkommissionens Dygtighed og Betydning og dens fortrinlige Udførelse af dens Hverv, ogsaa der, hvor den har været streng — fordi en Eksamen, aflagt for den, navnlig kan give Garanti for noget, som overhovedet ikke kan prøves paa fyldestgørende Maade ved en Eksamen, men som kun kan tilvejebringes ved selve Uddannelsen. Naar det nu er min Hovedtanke, saa lægger jeg Hovedvægten paa at staffe Statsseminarierne og de anerkendte Frieministerier et Monopol, thi kun paa disse Steder gives den Uddannelse, hvorpaa der lægges Vægt, og derfor blive for mig de Bestemmelser de vigtigste, af hvilke følger, at kun de, der have søgt Uddannelse paa disse Steder og gennemgaaet et Kursus, som er et sammenhængende Hele, have Ret til at indstille sig til Eksamen, naar de findes modne dertil; det er Kernepunktet. Jeg vil her bemærke, at jeg anser alle de i Bilagene omtalte Privatseminarier for egnede til, naar de for øvrigt indrette sig fyldestgørende i ydre Henseende, at opnaa den Anerkendelse, som omtales i § 7. Det er altsaa ikke rettet mod noget af de virkelig godt og dygtig ledede Privatseminarier, som Bilagene omtale, men til saadanne Privatseminarier og til Statsseminarierne maa Retten indskrænkes som Regel, og jeg vilde mene, at man gif

altså vidt ved at medtage Privatister, jeg mener dem, som ikke ere uddannede ad denne regelmæssige Vej, blot paa Basis af en Dimissionsattest fra en hvilken som helst hæderlig Mand eller Mand med borgerlig Agtelse; til Skolelærere kunde det jo ikke være indskrænket; hvilken Begrænsning man end vilde finde i den Henseende, tror jeg, man som lige vidt. — Nu maa der jo imidlertid her være Undtagelser; det er givet, at Livet kræver visse Undtagelser. Dersom en Mand i en ældre Alder vil slaa ind paa Skolevejen, maa han, som den sidste ærede Taler udtalte, naturligvis ikke altid forhindres deri; i den Grad fastemæssig maa det ikke være indrettet, man maa kunne skifte Livskald, naar der indtræder særlige Omstændigheder. Det kan ikke kræves af en saadan ældre Mand, at han skal sætte sig paa Skolebænken sammen med unge Mennesker i 18 Mars Alderen, det kan være naturligt at gøre en Undtagelse for ham, som har gennemgaaet Livets Skole. En anden Klasse Undtagelser, som jeg har tænkt paa vil fremkomme i det Tilfælde, som jo ikke er udelukket, at et privat Seminarium nedlægges f. Eks. ved Bestyrerens Død, maatte det Fjerdingaar for Eksamen. Dettets Elever kunne ikke komme til Eksamen, da de ikke kunne dimitteres af det Seminarium, som de have gennemgaaet, og Bestemmelserne vilde jo, naar de vare ufravigelige, ganste udelukke dem. Der maa altsaa gøres Undtagelser fra Bestemmelserne. Der er ogsaa gjort særlig opmærksom paa, at Kvinder, som have uddannet sig til Lærereinder, mange Gange i deres hele Udvikling kunne have større Grund end Mænd til at blive fri for dette Krav i sin hele Strenghed. Hvem kan nu bedst jugere om disse Undtagelsestilfælde? Jeg har tænkt, at det kan Ministeriet bedst med sin sagkyndige Bistand, men kan man finde andre, til hvem man hellere vil henlægge det, saa for mig gerne, naar der blot bliver den tilbørlige Garanti for, at det bliver Undtagelser, og at vi ikke ved at svække Reglen aabne Dørene igen for det, som vi ville af med, Privatistvæsenet i den Forstand, at det er Dimission af Personer, som vel kunne have erhvervet et vist Antal Rundskaber, men som ikke have gennemgaaet den rationelle, metodiske, omhyggelige Uddannelse, som de paagældende Seminarier skulde give ham. Naar jeg lægger saa megen Vægt paa dette, er det i Overensstemmelse med den Tanke, som man er kommen til at lægge Vægt paa, at der skal staffles større Garanti for den praktiske Dygtighed, end der kan staffles ved en Eksamen. Derfor er det, at jeg forsvarer et Par Bestemmelser, som særlig ere blevne